

EL CATARISME: OCCITANS I CÀTARS A LA CONQUESTA I REPLOBAMENT DE MALLORCA I VALÈNCIA

Javier FAJARDO PAÑOS

VALÈNCIA, L'HORTA

Resum: A partir del segle XII la Corona d'Aragó es va convertir en l'últim santuari de rebels càtars de les terres d'Occitània, concretament de les terres del Llenguadoc i la Provença. A les terres catalanes esperaven trobar refugi i, possiblement, una nova oportunitat per a difondre la seua doctrina.

Paraules clau: càtars. Occitans. València. Mallorca

La doctrina càtara té el seu origen l'any mil a les terres dels Balcans en forma de gran moviment herètic.¹ Aquesta doctrina es basava en la interpretació dualista del món, és a dir, defensava la confrontació de dos mons: l'un visible i l'altre invisible. Al primer d'aquests pertanyen els cossos que es poden veure o sentir, com la terra. Aquest món ha sigut creat pel diable. Al segon d'aquests dos mons, pertanyen els esperits i tot allò que no es pot destruir ni corrompre, ja que les obres de Déu romanen fins a l'eternitat.² La conseqüència de l'aparició d'aquesta doctrina la trobem en el renaixement de l'activitat urbana a l'Europa medieval. El desenvolupament de les activitats mercantils i comercials va fer aparèixer nous grups socials,

¹ AROER, A.; CATALÀ, P., Càtars i catarisme a Catalunya, Barcelona, Rafael Dalmau, 2001. p. 7

² *Ibid.* p. 8

com la burgesia ciutadana, la qual optava per necessitats espirituals i visions del món que no sempre coincidien amb les dictades des de Roma.³

Els fidels a aquesta doctrina són coneguts com a “càtars”, el significat del qual vol dir en grec pur⁴, *καθαρός*, encara que es feien dir “bons homes”. També és molt comú conèixer-los com “albigesos”, ja que es van donar a conèixer a un concili celebrat prop de la ciutat d’Albi (1165)⁵. Entre altres aspectes del seu pensament i la seua forma de vida cal destacar que creien en la reencarnació; eren vegetarians; s’oposaven a la guerra, la violència i la pena de mort; rebutjaven la creu -ja que és símbol de patiment i humiliació del fill de Déu-; no creien que Jesús es reencarnà, perquè per als càtars l’aparició d’un cos baixà a la terra i pujà al cel sense morir ni patir;⁶ els sagraments no els admetien, ja que en la doctrina càtara el gran “acte” era la imposició de mans, l’objectiu del qual era la reconciliació amb l’Esperit Sant.⁷

Els creients perfectes duïen una vida basada en les escriptures evangèliques. Vivien de manera humil, pobra, austera; respectaven de manera estricta els deu manaments i es regien pels vots d’abstinència i continència. Cal apreciar que aquest moviment religiós era purament espiritual; és per això que eren desproveïts tant de culte com de temple, ja que era la natura el lloc ideal per a pregar a Déu.⁸ En definitiva, era un pensament basat en la recerca constant i perpètua de la perfecció cristiana. Per aquest motiu fou tant perillosa aquesta doctrina per a Roma en uns temps on les esferes eclesiàstiques escassament es regien pels principis marcats per Jesucrist i pels evangelis.

Amb el pas del temps i amb un desenvolupament ja important de l’heretgia, els “bons homes” es van veure obligats a desenvolupar una estructura eclesial per a organitzar-se. Malgrat que no encaixava bé del tot

³ BENDRISS, E., “El origen cátaro” *Historia y vida*, 468, 2002, p. 36

⁴ ADROER, A.; CATALÀ, P., *Càtars i catarisme a Catalunya*, Barcelona, Rafael Dalmau, 2001. p. 7

⁵ *Ibid.* p. 7

⁶ *Ibid.* p. 8

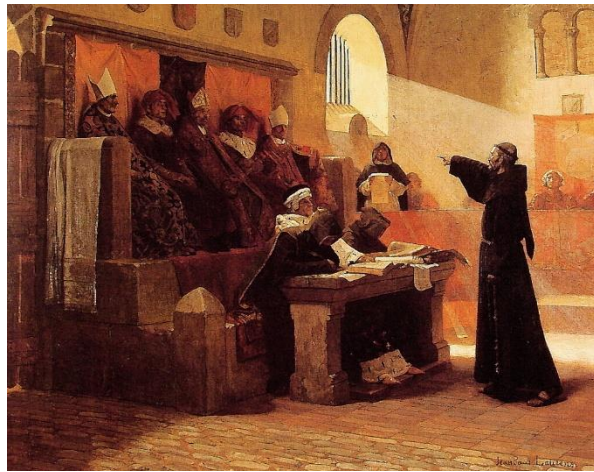
⁷ Aquest acte era oficialitzat per un ministre, per un *perfecte*.

⁸ ÁVILA, J., *La mitología cátara. Símbolos y pilares del catarisme europeo*, Madrid, Ediciones Martínez Roca, 2005, p. 101

amb els seus principis, aquesta organització fou creada per enfrontar-se a l'església de Roma, la qual començava a desenvolupar la repressió i la persecució sistemàtica contra el catarisme. Per tant, l'organització càtara s'articulà a partir de diòcesis, a vegades al capdavant de les quals hi havia un bisbe o un prefecte amb l'objectiu de difondre i mantenir la doctrina.⁹

Aquesta heretgia tingué una clara localització geogràfica, ja que van ser diversos els focus arreu d'Europa on va desenvolupar-se el catarisme. Com s'ha dit adés, començà a expandir-se a partir dels Balcans (Sèrbia, Bòsnia, Croàcia...) i arribà a diversos punts de l'Europa central com la ciutat de Colònia o les terres de Flandes i les costes de la Mediterrània. És ací on més va calar el missatge entre els ciutadans i creients cristians, al nord d'Itàlia i a les terres d'Occitània. Fou en aquestes últimes on el catarisme es convertí fermament en una religió socialment establerta i es va difondre per tots els estrats de la societat.

El catarisme, al cap i a la fi, es tornà en una greu amenaça per als pilars dogmàtics i socials de la societat occidental d'Europa d'inicis de la plena edat mitjana. Per tant, el sant pare es va veure amb la necessitat de solucionar els diferents perills que es presentaven per al món cristià. Al problema "intern" càtar cal sumar el problema extern musulmà. Ja que el 1203, reformadors islàmics es van apoderar de les Illes Balears. Però l'aleshores papa Innocenci III tenia clar que, abans que sumar esforços per a combatre els infidels, calia resoldre els conflictes interns,¹⁰ principalment

L'agitateur du Languedoc, oli de Jean-Paul Laurens. Font: www.artrenewal.org

⁹ ADRONER, A.; CATALÀ, P., *Càtars i catarisme a Catalunya*, Barcelona, Rafael Dalmau, 2001, p. 9

¹⁰ BELENGUER, E., *Història de la Corona d'Aragó*, Barcelona, Edicions 62, 2007, vol. 1, p. 78

el problema càtar. Des de Roma es magnificà el catarisme, és clar; s'exagerà l'organització, la perillositat i l'abast d'aquest i se l'identificà amb Occitània.

Davant la magnitud de la situació, el papa començà a substituir la jerarquia eclesiàstica per prelats cistercencs. A més a més, volgué imposar a Occitània una piràmide feudal que culminara en una autoritat forta com el rei de França, ja que era el titular dels drets carolingis sobre la regió. Després del fracàs del col·loqui entre catòlics i heterodoxos a Pàmies, el 1207¹¹ quedà excomunicat el compte de Tolosa i, en 1208 fou assassinat el llegat papal a Sant Gil de Gard. Innocenci III no va esperar més i el deu de març proclamà la croada contra el compte de Tolosa i els seus vassalls.¹² El papa reclamà la intervenció del rei francès, però aquest s'hi oposà.¹³ El sant pare va assumir la direcció de l'exèrcit i va confiar la tasca al llegat papal Arnau Amalric.

La croada deixà aproximadament vint mil morts en ciutats com Besiers, perquè, donada la dificultat de distingir entre catòlics i càtars, optaren pel camí del mig: assassinar a tots i que "Déu reconeguera els seus". La campanya es va centrar en els dominis dels Trencavels que van ser oferts a Simó de Montfort, noble occità que havent sigut rebutjat per la noblesa occitana decidí passar-se al bàndol catòlic, convençut aleshores de la causa justa catòlica. Alhora, a l'altra banda dels Pirineus, el rei Pere participava el 1212 en la batalla de las Navas de Tolosa. La victòria cristiana en aquest enfrontament li donà al monarca catalanoaragonès una aurèola d'heroi. Amb aquesta imatge, tornà a l'escenari occità on va rebre l'homenatge dels comptes occitans i encapçalà el seu exèrcit contra el de Simón de Montfort. Tot i ser coronat pel papa Innocenci i ser conegut com el "catòlic", el rei Pere II va donar suport als càtars per diverses raons; en primer lloc, pels enllaços amb famílies de l'àrea càtara com el compte de Foix i el de Toulouse, Raimundo IV;¹⁴ i en segon lloc, per les intencions expansionistes de la corona per terres occitanes com a para-xocs de la corona francesa.

¹¹ *Ibíd.* p. 80

¹² *Ibíd.* p. 80

¹³ Felip II en aquests moments tenia com a prioritat la contenció de la monarquia anglesa Plantagenet i el control de Flandes

¹⁴ ELLIOT, J., "Éxodo, el paso cátar por la península ibérica", *Historia y vida*, 468, 2002, p. 45

El 12 de setembre de 1213, a la famosa batalla de Muret, cau mort en combat Pere II i, consegüentment, es produí la victòria dels croats. Començà, llavors, un procés de cloenda de tot allò que havia florit a Occitània. Mentre, a la Corona d'Aragó tenien com a rei un infant de cinc anys (Jaume I "el conqueridor"), retingut, però, pel cap dels croats Simó de Montfort. La Corona d'Aragó es trobava en aquest just moment en una situació delicada d'instabilitat política. El rei es trobava a mans de Montfort, fet que sacsejà la corona durant anys i en provocà

Retrat de Jaume I pintat el 1427, actualment al Museu Nacional d'Art de Catalunya. Font: www.xtec.cat

la divisió. Malgrat la intenció de Montfort de mantenir a l'infant-rei en custòdia, el papa Innocenci III no es podia permetre el buit de poder en una corona tan rellevant per a la Mediterrània com la catalanoaragonesa; per tant, exigí el lliurament de l'ostatge, fet que es materialitzà el 1214,¹⁵ quan el monarca quedà confinat al castell de Montsó sota la custòdia de l'ordre del temple.

La situació a Occitània per al catarisme començà a tornar-se insuportable i, evidentment, molt perillosa. El resultat de la croada albigesa no donà lloc a altra alternativa que la de marxar del sud de França. Les destinacions van ser diverses, així com la quantitat de desplaçats. Uns quants es van establir al nord de la península itàlica, altres van acabar als Balcans novament; però, principalment, el gruix de càtars que fugiren de les terres del Llenguadoc decidiren creuar la "barrera" natural dels Pirineus, i així accediren als territoris de la Corona d'Aragó.

En aquest cas, hi ha constància de la presència de càtars a Catalunya ja al segle XII, però sobretot a partir del XIII. La primera menció de l'heretgia

¹⁵ HERNÁNDEZ, X.; RIART, F.; RUBIO, X., *Els exèrcits de Jaume I*, Barcelona, Duxelm, 2009, p. 5

que es pot constatar, és l'aparició el 1206 a Tarascó d'un prefecte que esdevindria diaca càtar per a Catalunya de l'església de Tolosa, anomenat Pere Corona o Pere de Corona.¹⁶ I és que són diversos els factors que ens expliquen la gran quantitat d'occitans per terres catalanoaragoneses. En primer lloc, a causa de la repressió dels croats a Occitània, la ràpida sortida de salvació la representaven els Pirineus, per la dificultat que suposava traspasar aquesta frontera natural, i el Principat per la proximitat geogràfica en un primer moment; però, principalment, com a conseqüència de la intensa relació cultural, política i social entre el nord de Catalunya i el sud d'Occitània.¹⁷ Molts nobles d'Aragó, Girona, el Rosselló o la Provença mantenien lligams vassallàtics o parentescs amb els càtars. Un exemple clar és el del vescomte Arnau de Castellbò. Aquest fou el senyor d'una localitat al nord de Catalunya (Castellbó) on el catarisme prengué especial força,¹⁸ possiblement a causa de la relació amb la família Foix.

En segon lloc, un altre factor notori que afavorí la propagació del catarisme per terres catalanes fou la indústria de la llana, ja existent a Catalunya durant el segle XII. El trasllat massiu de càtars cap a Catalunya es realitzà sota la disfressa de la transhumància. Els càtars amb els seus carros i ramats d'ovelles transcorrien per les rutes pirenaïques per acabar instal·lant-se als diversos territoris del nord català. Els escenaris d'aquelles pastures van ser les Valls de Núria i Coma de Vaca, Angustringa, Llo, la vall d'Eina....¹⁹ Principalment van ser dos els focus d'entrada i expansió del catarisme a Catalunya: la vall d'Aran i l'anteriorment anomenat vescomtat de Castellbò.²⁰ Per això no és estrany que els càtars foren coneguts sovint com "teixidors".

També va col·laborar en la difusió del catarisme una altra classe de mercaders, els "quincallers". Aquest humil ofici permetia circular

¹⁶ ADROER, A.; CATALÀ, P., *Càtars i catarisme a Catalunya*, Barcelona, Rafael Dalmau, 2001, p. 54

¹⁷ GRAU, S., "Cátaros en España", *Especial Clio*, 1, 2008, p. 50

¹⁸ ELLIOT, J., "Éxodo, el paso cátar por la península ibérica", *Historias y vida*, 468, 2002, p. 45

¹⁹ ADROER, A.; CATALÀ, P., *Càtars i catarisme a Catalunya*, Barcelona, Rafael Dalmau, 2001, p. 51.

²⁰ *Ibid.* p. 52

lliurement pels camins que comunicaven les diferents viles i els burgs.²¹ És important esmentar també la importància que tingué el procés expansiu i de conquesta dut a terme per la Corona d'Aragó, doncs es presentava com una oportunitat per a allunyar-se encara més del focus de perill que representava el Llenguadoc. Així es va permetre que la doctrina càtara arribara al sud d'Aragó, les Illes i posteriorment a València.

La derrota de Muret accelerà el flux migratori dels heretges cap a la Corona d'Aragó. Allí trobarien un defensor més que important en la figura del fill de Pere II, el rei en Jaume I el Conqueridor. Aquest era un home tolerant, ja que va rebre una educació per part dels templers. A l'observar que el comtat de Toulouse acabaria sent absorbit per la corona francesa, el monarca decidí capgirar la direcció expansionista de la corona i concentrà els seus esforços en la frontera amb els musulmans, concretament a Mallorca i València.

El creixement del comerç marítim va exigir rutes segures. El control de Mallorca esdevingué el primer objectiu per als mercaders catalans, sobretot per als de la ciutat de Barcelona que començaven a tenir serioses aspiracions d'hegemonia comercial a la Mediterrània occidental i central.²² El 6 de setembre de 1229 sortiren de Salou, Tarragona i Cambrils més de 150 vaixells rumb a Mallorca. En canvi, el monarca salpà des de Montpeller, fet que crida molt l'atenció, perquè segurament entre la tripulació anirien molts occitans i, per tant, suposem que entre aquests hi hauria càtars.²³

A desembre de 1229 va caure la ciutat de Mallorca i, així, s'iniciava el repartiment dels territoris conquerits a l'illa. Gràcies a aquesta distribució, actualment hi podem constatar una important presència occitana i càtara. El procés de repartiment es va realitzar de la manera següent: en primer lloc, els gran afavorits van ser el rei i quatre magnats: el comte del Rosselló, el d'Empúries, els vescomte de Bearn i el bisbe de Barcelona (atenció a la

²¹ GRAU, S., "Cátaros en España", *Especial Clio*, 1, 2008, p. 50

²² HERNÁNDEZ, X.; RIART, F.; RUBIO, X., *Els exèrcits de Jaume I*, Barcelona, Duxelm, 2009, p. 6.

²³ BIBIÀ, J., *Els nostres càtars. El catarisme a la Corona d'Aragó*, Barcelona, Duxelm, 2005, p. 55.

procedència dels tres primers); en segon lloc, destaca l'ordre dels Hospitalers i el bisbe de Girona entre d'altres. Els segueix una extensa representació de civils i religiosos i, finalment, comunitats urbanes²⁴, “tant catalanes com del sud de França” ens esmenta Pau Cateura Bennàser en el llibre *Mallorca en el segle XIII*.

REPOBLAMENT DE MALLORCA AL SEGLE XIII ²⁵

Catalans 39,71 %	Occitans 24,26 %	Italians 16,19 %
Aragonesos 7,35 %	Navarresos 5,88 %	Francesos 4,42 %
Castellans 1,47 %	Flamencs 0,73 %	

Les comunitats urbanes van tindre un paper decisiu en la conquesta de Mallorca i, en conseqüència, se'ls dotà també de la part reial. Les comunitats més importants que hi participaren van ser la de Tarragona, Marsella, Barcelona, Lleida i Montpeller. Posarem

atenció a les comunitats de l'altra banda dels Pirineus: El setge de la ciutat de Mallorca. Font: www.directe.cat

Les mainades²⁶ de Marsella, de Montpeller o de Narbona van formar grans contingents. Com hem esmentat anteriorment, el rei salpà des de Montpeller, expedició en la qual es suposa que hi anirien Gausbert i Gilhem de Servian, de la família del qual hi havia

²⁴ *Ibid.* p. 55

²⁵ Font: BIBIÀ, J., *Els nostres càtars. El catarisme a la Corona d'Aragó*, Barcelona, Duxelm, 2005, p. 56

²⁶ Brigades, diríem hui.

nombrosos prefectes que van ser processats per la Inquisició²⁷ -fet que explica, en gran mesura, que uns dels intermediaris, un dels organitzadors de l'expedició i intermediari amb el papa Gregori IX va ser el montpellerí Asparrech-.²⁸

Quant a la repartició dels homes de la comunitat marsellesa fou força considerable (tres-centes trenta-sis cavalleries). En el Llibre del repartiment apareixen nombrosos noms de repobladors provinents d'aquesta comunitat: Bernat Araça, Bandoni, Quarterols, Ferri, Pere Martel, etc.²⁹. Molts són també els noms que trobem seguits de les paraules “noble provençal”, com Jaume Roig i en Morlà. En canvi, trobem a les illes molts cognoms que, sent típicament de la terra del Llenguadoc, no figuren com a tal,³⁰ com és el cas de Bonefou, Capdebou, Lombard o Llompart, Nadal, March, etc.³¹ Cal comentar també, l'important paper que desenvolupà en la conquesta Nunyo Sanç, comte del Rosselló i Cerdanya i senyor de Vallespir i Conflent, terres on sabem amb seguretat de la presència de càtars. Aquesta realitat avala la idea que, entre aquests, hi hagueren repobladors càtars o “simpatitzants” que fugien del flagell inquisitorial i cercaven la pau a terres llunyanes com eren les Illes Balears.

Troblem també altres personatges com un tal Dalmau i un tal Pere Arnau de Barberà que, culminada la conquesta de Mallorca, es tornaren a Occitània per fer presència en la rebel·lió militar de la segona croada contra els occitans. No van ser els únics; sovint, molts dels occitans que participaren en la campanya mallorquina decidien tornar a les terres d'origen amb l'objectiu de continuar fent front a les tropes croades. Un altre personatge de certa rellevància fou Xacbert de Barberà. Aquest lluità primer a França contra els francesos i les tropes papals i posteriorment formà part

²⁷ *Ibid.* p. 57. Cita després que apareixen cognoms de clar origen càtar com són els de les famílies Mosset, Corsaví i Termes entre d'altres.

²⁸ ALOMAR, G., *Cátaros y occitanos en el reino de Mallorca*, Palma de Mallorca, Luís Ripoll editor, 1978, p. 78.

²⁹ *Ibid.* p. 79.

³⁰ Segurament es va deure a les poblacions occitanes que van fugir prèviament d'Occitània de les persecucions catòliques i que van instal·lar-se a Catalunya, i per això eren considerats com catalans.

³¹ *Ibid.* p. 79.

de la campanya de Jaume I com a estratègia militar i com a constructor de maquinària bèl·lica.³²

També tenim presència de la família Caramany, de la qual Jordà Caramany rebé el consolamentum, i de Cirauda de Caramany. Aquesta fou cremada per heretge a la població de Montsegur. Un altre llinatge que trobem és el de Despuig, originari de les terres del Rosselló, que s'establiren a Tortosa durant la conquesta d'aquesta. Una altra branca s'establí a la ciutat valenciana de Xàtiva -ciutat que tingué una notòria presència occitana-, i l'altra amb la conquesta de Mallorca, amb Guillem Despuig, a qui s'atorgaren les alqueries de Ben Aiet i Artà.³³

El nou Regne de València també es va convertir en terra d'intromissió d'occitans càtars que cercaven noves oportunitats per a refer les seues vides. Es pot constatar una notòria presència d'occitans en les hosts del rei en Jaume I l'any 1238 amb la conquesta de la ciutat de València -com és el cas de Robert de Castellrosselló qui, a canvi de seguir viu, hagué de lluitar contra els sarraïns-. La majoria d'aquests s'establiren a la ciutat com a soldats i en altres casos com a comerciants, com tantes vegades feren al Principat. Segurament, les terres valencianes van ser de les últimes triades pels "bons homes" com a refugi.

En aquestes primeres dècades de domini cristià a la ciutat de València, ja trobem noms i cognoms d'occitans establerts. Només fer una ullada als jurats de la ciutat, el 1315 trobem un Berenguer de Carcassona, el cognom del qual és força suggeridor. També hi ha el cas del bisbe de València, ni més ni menys durant el període de 1276-1288, d'origen narbonés, anomenat Jaspert de Botonac i de Castellnou. Aquest bisbe acollí al cronista Bernat Desclot.

³² BIBIÀ, J., *Els nostres càtars. El catarisme a la Corona d'Aragó*, Barcelona, Duxelm, 2005, p. 57.

³³ *Ibid.* p. 58

**PERCENTATGE D'OCCITANS DURANT LA REPOBLACIÓ DEL REGNE
DE VALÈNCIA AL SEGLE XIII-XIV-XV EN %³⁴**

CIUTATS	1240-1280	1300-1340	1373-1425
Morella-Ports	2%	-	-
Snt.Mateu-Baix Maestrat	2%	-	-
València- Horta	-	2%	-
Alzira-Ribera Alta	2%	-	-
Xàbia-Marina Alta	-	-	2%
Xàtiva- Costera	5%	-	3,5%
Albaida-La Vall d'Albaida	10%	5%	-
Elx-Baix Vinalopó	-	-	2%
Sogorb-Alt Palància	8%	-	3%

³⁴ GUINOT, E., *Els fundadors del Regne de València*, València, Tres i Quatre, 1999, vol.1

Un altre aspecte rellevant que ens fa constatar la influència de les terres del Llenguadoc és el fet que el rei en Jaume I proclamà com a patrona del nou Regne de València a Santa Maria del Puig, seguint el model de devoció de Santa Maria del Puig d'Auvèrnia. Una altra presència càtara és la de Guillem de Sant Melió, càtar confessat, que va contraure matrimoni amb la filla del batlle de València Berenguer Dalmau. Així com també la presència a Castelló de la Plana de Raimond Issaura,³⁵ vingut de Larnat, qui també visità Morella i Sant Mateu, terres amb presència càtara com a continuació explicarem.

A Sant Mateu (Baix Maestrat) tenim constància d'una família, els Mauri, que marxaren del Llenguadoc a principis del segle XIV, concretament de la localitat de Montailou (Foix). Era una família de pastors, amb ramats prop de Tortosa i de riquesa humil. La primera a establir-se fou Guillemeta Mauri amb el seu cosí Pere. Aquesta dona es guanyava l'aliment llogant les seues mules per a necessitats de transport de la zona. Molt sovint, familiars d'aquesta instal·lats a Lleida baixaven fins a Morella i Sant Mateu per realitzar reunions amb altres grups de càtars. Altres pastors càtars foren Guillem i Arnau Mauri, Guillem Batlle o Ramon Isaura, qui vivia a dos dies de Morella.³⁶

Finalment, cal fer menció a un dels personatges més importants del catarisme i que a més visqué al nostre país, a Morella. Parlem del que molts diuen que és l'últim càtar (conegut), Guillem de Belibasta/e. Nasqué a Cubieres, seguidor d'una de les famílies càtares amb més importància a Occitània com són els Autier. Belibaste fou detingut a Carcassona d'on va aconseguir evadir-se i arribà a Lleida el 1312. Per tal d'amagar-se, alternà l'ofici de pastor amb el de teixidor, a més d'utilitzar diversos noms com el de Pere Penchenier. Es posà en contacte amb els Mauri de Sant Mateu i finalment s'instal·là a Morella el 1315. Acudia a les reunions càtares a Sant

³⁵ BIBIÀ, J., *Els nostres càtars. El catarisme a la Corona d'Aragó*, Barcelona, Duxelm, 2005, p. 59.

³⁶ *Ibid.* p. 61

Mateu i, com a mesura per a no aixecar cap sospita, vivia en companyia de Raimonda de Junac a mena de matrimoni.³⁷

Però la pau de Belibaste durà poc. La Inquisició començà la seua cerca i captura. Envià un espia, Arnau Sicre,³⁸ amb l'objectiu que enganyara a Belibaste i que el portara a Carcassona. Sicre arribà a Sant Mateu el 1318. Prompte seria admès a les reunions on localitzà el seu objectiu. Sicre acabà enredant a Belibaste amb l'excusa d'haver trobat a sa tia al Pallars. El 1321, Sicre i Belibaste emprengueren el viatge; però, tot acabà amb la captura de Belibaste a Tírvia i el dugueren presoner a Carcassona on fou jutjat. Finalment, l'any 1231 Belibaste fou cremat a Villerouge-Termenès.³⁹

En síntesi, la persecució del catarisme que es va produir en Occitània al segle XII va tindre com a conseqüència l'emigració de poblacions occitanes i, conseqüentment, càtares cap els territoris de la Corona d'Aragó, especialment al Principat de Catalunya. La pressió de la inquisició provocà que un gruix important de càtars aprofitaren les diferents campanyes militars de la monarquia catalanoaragonesa de principis del segle XIII, principalment les de Mallorca i València, per allunyar-se encara més de l'amenaça inquisitorial. És per això que trobem diferents personatges i famílies occitanes o d'origen occità durant la conquesta i posterior repoblament dels nous territoris conquerits.

³⁷ *Ibíd.* p. 62

³⁸ Sicre pertanyia a una família càtara a la qual la inquisició havia arruïnat i havia executat a la seua mare. Acceptà la tasca a canvi de recuperar el patrimoni confiscat.

³⁹ BIBIÀ, J., *Els nostres càtars. El catarisme a la Corona d'Aragó*, Barcelona, Duxelm, 2005, p. 63.

BIBLIOGRAFIA

ADROER I TESIS, A.; CATALÀ I ROCA, P., Càtars i catarisme a Catalunya, Barcelona, Rafael Dalmau, 2001.

ALOMAR, G., Cátaros y Occitanos en el Reino de Mallorca, Palma de Mallorca, Luís Ripoll editor, 1978.

ÁVILA, J., Mitología càtara, símbolos y pilares del catarismo occitano, Madrid, MRediciones, 2005.

BELENGUER, E., Història de la Corona d'Aragó, Barcelona, Edicions 62, 2007, vol.1

BIBIÀ, J., El catarisme a la Corona d'Aragó, Barcelona, Duxelm, 2005

DALMAU, A., "La herejía càtara", Historia National Geographic, 47, 2008.

ELLIOT, J., "Éxodo, el paso càtaro por la Península Ibérica", Historia y Vida, 468, 2002.

GRAU, S., "Cátaros en España", Especial Clio, 1, 2008.

GRAU, S., "Cátaros en España, el último refugio", Clio, 68, 2006.

GUINOT, E., Els fundadors del Regne de València, València, Tres i Quatre, 1999.

HERNÁNDEZ, X.; RIART, F.; RUBIO, X., Els exèrcits de Jaume I, Barcelona, Duxelm, 2009.

COM CITAR AQUEST ARTICLE:**Format norma ISO 690-2**

Fajardo Paños, Javier, "El catarisme: occitans i càtars a la conquesta i repoblament de Mallorca i València" [en línia].

Clapir, Joves Historiadors i Historiadores Valencians
[publicació seriada en línia]. Abril 2015. <enllaç> ISSN
[consulta: dia mes any]

ADVERTIMENT. L'accés als continguts d'aquest article i la seua utilització ha de respectar els drets de la persona/persones autora/autores. Pot copiar, distribuir i comunicar públicament l'obra. En qualsevol cas, en la utilització dels seus continguts caldrà indicar de forma clara el nom i cognoms de la persona/persones autora/autores i el títol de l'article. No s'autoritza la seua reproducció o altres formes d'explotació efectuades amb finalitats de lucre. Aquesta reserva de drets afecta tant als continguts de l'article com als seus resums i índexs.